

Tips over Ruwvoerbenutting

Julij 2019:

Verliezen bij voeropslag.

Er is al vaker over gesproken, het is erg belangrijk dat aan het voerhek ligt wat berekend is.

Na analyses, meestal met voeradviseur, is een berekening en een plan voor het rantsoen gemaakt.

Toch gaat er nog vaak iets mis, soms zijn de kuilen warm geworden of kantverliezen met daaropvolgend verliezen aan energie en smaak waardoor de koe minder vreet, en veel minder energie binnen krijgt dan berekend is.

Wat ook voor komt is dat kraaien, spreeuwen, eenden, vooral bij de maisbult zich de halve dag tegoed doen aan bijvoorbeeld de pitten van de mais. Behalve dat ze daarmee energie, zetmeel wegvreten, in de kuil wroeten (warm?), schijten ze ook nog in het voer.

Ook in de stal gebeurt dit..

Schoon werken bij de kuilopslag, en een afdekzeil over de open bult trekken voorkomt veel van dit soort smaak / energie verliezen eenvoudig.

Stal "vogeldicht" maken is niet eenvoudig.

Let ook op of de zon niet te veel vol op het snijvlak van de kuilen kan schijnen, dat droogt en verhit ook meer dan gewenst.

Januari 2019:

Optimaal goede kuilen benutten.

Het was weer een bijzonder jaar voor kuiloogsten.

Na een erg goede eerste grassnee kwam er bij de meeste veehouders nog iets van een 2e snee, die van hoeveelheid en kwaliteit vaak al minder was en soms ook nog erg stengelig vanwege de droogte.

Ook de mais is dit jaar erg verschillend van kwaliteit. Sommige veehouders hebben hele beste mais, anderen hebben te weinig, met heel weinig zetmeel en haast niet koud te houden.

Hoe ziet uw voorraad er uit?

En vooral: voor hoeveel maanden hebt u goede kwaliteit ruwvoer voor de melkgevende koeien?

Over hoe lange periode kunt u dit spreiden?

Als dat aanmerkelijk korter is dan de winterperiode of ruwvoer periode duurt is het zaak hier tijdig maatregelen te nemen zodat u het beste ruwvoer voor de melkkoeien over zo lang mogelijke periode oprekt. We moeten er niet aan denken dat die goede koeien staks met erg matige kwaliteit ruwvoer melk moeten geven.

Enkele maatregelen als voorbeeld:

Alle niet melkgevende dieren ander voer geven. (Droge koeien op "gehamerd" stro)

Bij productiegroepen de laagstproductieven (gedeeltelijk) ander ruwvoer geven.

Streng het onder eind van de veestapel uitselecteren.

Koeien op tijd, of eerder droogzetten.

Ook met bijproducten het rantsoen corrigeren, zowel op hoeveelheid als op soort aanvulling, is dit jaar een vak apart.

Overleg dit kritisch met uw voeradviseur, wees niet te gauw tevreden of berust in het feit dat de kwaliteit nu eenmaal lager is dit jaar. Hij / zij doet dit jaar ook weer nieuwe ervaringen op en de oplossingen die in uw omgeving gedaan worden kunnen u helpen bij uw keuzes!

September 2017

Vrij producten voor het voerhek.

Koeien weten vaak zelf heel goed wat zij nodig hebben.

Daarom kan het zinvol zijn om altijd wat vrij hooi voor het voerhek te leggen. Als het goed is is uw rantsoen met graskuil en maïs en eventuele bijproducten altijd het lekkerst dus dat eten ze het liefst! De eerste dagen eten ze van het hooi vooral uit nieuwsgierigheid, maar daarna nemen ze alleen van het hooi of stro als ze het nodig hebben, anders niet.

Vaak zie je koeien net na afkalven en koeien die niet fit zijn juist hier wat van nemen.

Het moet wel mooi en smakelijk hooi zijn natuurlijk.

Ook als er even niet meer veel (lekkers) voor het voerhek ligt kan de koe van dit vrije hooi vreten en zo de pens actief en pH stabiel houden!

En als ze het niet nemen is dat meteen een goed teken, dan zit uw rantsoen goed voor smakelijkheid en pensvulling (structuur?).

Ook zijn er veehouders die goede ervaringen hebben met vrij natriumbicarbonaat en vrij zout in een ton of bak voor het voerhek.

Dan zie je dus meteen bij bijvoorbeeld warm weer het gebruik toenemen.

En dan krijgen de koeien het ook niet die het niet nodig hebben.

Overleg de mogelijkheden met uw voeradviseur.

Januari 2017

Rantsoen, kerstgevoel bij de koe.

Hebt u tijdens de feestdagen ook weer erg lekker en eigenlijk te veel gegeten?

En ook gemerkt dat je daarna heel lekker kunt uitbuiken en, iets langer dan normaal, heerlijk een tukje doen? Even wat later naar de stal: “want het zat zo lekker!”

Dat noemen wij: “Het Kerstgevoel”.

Dat hebben koeien ook wanneer het rantsoen best wel heel lekker maar niet goed uitgebalanceerd is, bijvoorbeeld door verhoudingsgewijs veel zetmeel of anders verzadigende, langzame, producten, of juist door teveel heel snelle producten, ongeveer datzelfde gevoel krijgen.

Of als aan het voerhek even te lang te weinig ligt en dan na het voeren hebben ze (te) veel in een keer gegeten, of / en de dominante koeien ook nog kunnen uitselecteren zodat die teveel en de koeien die later komen vreten te weinig van het door u berekende rantsoen krijgen.

Of wanneer een groepenwisseling van een koe ook een grote voerwisseling als gevolg heeft.

Dus dat “Kerstgevoel” komen we bij bedrijven soms het hele jaar tegen!

Een goed rantsoen en voerbeleid houdt de koe actiever en langer gezond.

Lees uw koeiengedrag: U merkt het o.a. aan het aantal robotbezoeken, maar ook aan waar en hoe de koeien in de stal vertoeven en aan de (herkauw) activiteit.

Juni 2016:

Herkauwactiviteit.

Gemiddeld moeten ca. 50 – 70 % van de koeien herkauwen.

En op de momenten dat u toch kijkt of er ook tochtige koeien

zijn kunt u dit controleren.

Tel dan ondertussen eens de herkauwslagen van een individuele koe tussen twee oprispingen. Dat moeten er 60 – 70 slagen zijn.

Minder is niet goed, dan heeft ze minder slagen nodig omdat er weinig structuur in zit, of ze heeft te weinig gevreten.

Veel meer is ook niet goed want dan herkauwt ze vaak omdat het voer veel structuur heeft, en dat gaat vaak ten koste van energie, maar ze kan ook extra herkauwen om meer speeksel aan te maken om de pH in de pens te neutraliseren, en dat duidt op mogelijke, subklinische pensverzuring!

Ook de invloed van warm weer probeert ze zo, eerst nog, te compenseren, om via zoveel mogelijk speeksel aanmaken nog zoveel mogelijk Natriumbicarbonaat aan te maken.

U zult dan ook merken dat bij veranderingen van (gras) kuilpartijen, warm weer, of regelmatig een leeg voerhek, dit aantal herkauwslagen ook, tijdelijk, verandert!

Oktober 2014:

Benutten kwaliteits-verschillende ruwvoerpartijen.

Er is dit jaar veel ruwvoer gewonnen, en ook weer met heel verschillende kwaliteiten.

Zo kon er al heel vroeg gemaaid worden, en met name die eerste kuil heeft erg veel energie, erg veel ruw eiwit, maar, vooral als het niet al te droog is, ligt het de koeien letterlijk als een blok op de maag.

Ze kunnen daar gewoon niet mee omgaan!

Deze graskuil met haar fantastische gehalten, kunt u alleen benutten wanneer u het kunt mixen met andere typen kuilen, en er zijn dit jaar heel verschillende kuilen gewonnen!

Dat is ook zo met het gras wat u deze herfst nog kunt maaien:

veel ruw eiwit, minder energie en ook smaak => lagere opname!!

En daarom is het belangrijk als u bijzondere partijen ruwvoer kunt mengen en doseren over een langere periode van het jaar!

Bespreek goed met uw voeradviseur het rantsoen, maar vooral de verdeling daarvan over het hele jaar zodat u ondanks de topkwaliteiten en ruime hoeveelheden ruwvoer niet evengoed een paar maanden moet "aanklooien"!

September 2014:

Het maïsoogst seizoen komt er weer aan.

Hoewel we met zijn allen al best veel ervaring hebben wat maïs teelt en maïs oogst betreft gaat er toch nog regelmatig wat mis.

Als de maïs niet goed rijp wordt geoogst krijg je heel gauw pensverzuring, dat zorgt altijd voor minder melk maar bij een melkrobot waar de koe vrijwillig komt betekent dat voor een koe die zich niet zo lekker voelt natuurlijk meteen ook minder VMS bezoeken!

Dus gaat de productie 2x zo hard onderuit dan in een traditionele melkstal.

Reken maar dat het aantal bezoeken zomaar met 0,2 – 0,5 naar beneden gaat!

Hebt u ook nog eens wat korte of natte graskuil daarbij dan weet u dat het rantsoen gewoon niet te corrigeren is.

Ook oude maïskuil kan eerder voor pensverzuring zorgen, dus dat moet voorzichtiger op gevoerd worden

Goed rijp, goed gehakseld, heel goed aangereden, juiste hoogte en breedte i.v.m. met voersnelheid, afdichten:

U bepaalt in 2 dagen een heel groot deel van uw jaarinkomen!

December 2012:

Compenseren ruwvoer als het matiger is dan analyse zegt.

2012 was weer een bijzonder groei-jaar. Op de meeste plaatsen viel meer dan voldoende regen, goede temperaturen maar weinig zonlicht. Dat zorgde voor veel grasgroei.

Als een koe veel melk geeft krijgt ze een kilogram extra krachtvoer. Het grasland krijgt vaak niet extra (kunst)mest met als gevolg dat er wel veel graskuil is gewonnen maar met minder energie. Minder zonlicht betekent minder suiker dus minder smakelijk...! Bacteriën hebben suiker nodig om om te zetten in melkzuur, dat is nodig om de kuilen goed te laten slagen. Die bacteriën pakken hun deel wel zodat uw kuil en de analyses goed lijkt maar er te weinig suiker overblijft voor de smaak.

Meestal zijn we blij als u niet te kort gemaaid hebt, maar vooral dit jaar lijken de langer gemaaide kuilen in het nadeel te zijn met verhoudingsgewijs veel stengel en weinig energie en smaak. En ruwe celstof is van zichzelf niet lekker.

Daarbij komt ook nog dat u misschien arbeidstechnisch niet altijd meer de mogelijkheid hebt om 's middags of 's avonds te maaien, wat ook meer suikers in de kuilen oplevert.

Het lijkt dus niet altijd te zien in de kuilanalyses zodat we onderweg tegenvallende resultaten zien doordat er door de koeien veel te weinig uit ruwvoer gehaald wordt. (*Hoe snel dat gaat zie Tip sept. 2011*). Ruwvoeropname is zomaar 10 – 20 % lager als een koe een keer minder naar het voerhek komt of al stopt met vreten als de grootste trek gestild is..

- Zeggen de cijfers hetzelfde als uw ogen en handen zien?
- Heeft uw rantsoen aan voerhek voldoende smaak?
- Kunt bijv. korter, langer natter of drogere kuil goed over jaar verdelen?
- Compenseert u goed wat ontbreekt?

Vooral ook omdat voer aankopen dit jaar erg duur is, is het

erg belangrijk om met uw (veevoer) adviseur te bekijken welke categorie dieren welke aanvulling wel en welke juist niet nodig hebben. Als u dat kunt sturen kunnen de kosten nog enigszins meevallen.

Bijvoorbeeld:

- Goed ruwvoer, goede kwaliteit maar ze vreten te weinig:
Melasse??
- Matige kuil, te weinig energie, suiker en smaak:
Perspulp??
- Veel stengel, ruwe celstof maar matige vertering:
Bierbostel ??
- .....?

Juli 2012:

“Tussentip” opslag bijzondere ruwvoer partijen.

Hè”, hè, eindelijk mooi weer en kunnen we weer volop aan het maaien! En nog mooi oogsten ook!

Bedenk wel dat dit gras met weinig zon en veel water gegroeid is bij voor juli te lage temperaturen. Als u dit herkent laat deze graskuil dan komend winterseizoen niet het hoofdaandeel van het rantsoen vormen voor uw melkkoeien! Tegenvallende productie is te voorspelbaar.

Dus houd hier nu rekening waar en hoe u deze kuil opslaat!

September 2011:

Invloed smakelijker ruwvoer.

In voorjaarsgras zit meer dan 1000 VEM en is erg lekker! In zomer en herfstgras daalt dit naar ± 950 VEM.

Stel een koe eet wel 18 kg ds van het voorjaarsgras, veel meer

dan van herfstgras bijvoorbeeld:

18 kg ds x 1000 = 18.000 VEM (is goed voor lichaamonderhoud en ± 28 liter)

15 kg ds x 950 = 14.250 VEM (is goed voor lichaamonderhoud en ± 20 liter)

verschil ..... 3.750 VEM

1 kg krachtvoer heeft ± 950 VEM. Vanaf augustus moet er meestal wel droge stof aan kuil en of maïs bij maar ook dat heeft niet die VEM van voorjaarsgras. Dus wilt u de hoogproductieve koeien compenseren dan is daar 3 – 4 kg extra (kracht) voer voor nodig.....

Lager productieve koeien hebben aan 14.000 VEM vaak nog wel voldoende.

Zo gaat het ook met de verschillende kuilen van dit jaar, de voorjaarskuil is energierijk en erg lekker met veel suiker. Ook hier reken maar dat de koeien zomaar 2 kg meer opeten dan van de kuil van latere sneden of van vorig jaar. U schept ook eerder een keer extra op als moeders erg lekker heeft gekookt. Dus ook dan zomaar een daling van opname aan het voerhek van 2 x 950 VEM = 1900 VEM per koe per dag! Dat is dus ook weer 2 kg extra voer om het VEM niveau op peil te houden.... Daarnaast zijn er ook nog grote schommelingen in ruw eiwit, enz.

Het is erg moeilijk om de koeien het seizoen rond op de melk te houden. Dus weer een motivatie om verschillende kuilen zoveel mogelijk over het jaar te verdelen. Want schommelingen, vooral ook in ruw eiwit zijn behalve voor de productie ook nog slecht voor hoefbevangenheid en weerstand.

En heeft dus ook weer veel invloed op constanter bezoekgedrag van de koe aan de melkrobot!

Extra probleem dit jaar is wel dat de 2e en 3e snee kuil dit jaar bijna niet koud te houden is.

Dus wanneer die bult (te?) groot is zijn de kuilanalyses anders dan de kuil aan het voerhek en:

.... is dan niet de voersnelheid eigenlijk baas over het rantsoen in plaats van u...??

Mei 2011:

Aanbod ruwvoer jaarrond

U hebt groot gelijk als u nu gaat maaien, stel je voor dat we straks net zo'n lange natte periode krijgen als dat we nu een droge periode gehad hebben!

Maar denkt u dus wel om hoe dit op te slaan, het verschil in ruwvoer zou wel eens heel groot kunnen worden dit jaar en dus extra moeilijk het komende seizoen om een goed rantsoen te maken!

Maart 2011:

Opslag ruwvoer

Goed ruwvoer is de basis voor een goede economische bedrijfsvoering. Doelstelling is zo dicht mogelijk bij de 365 dagen uw koeien een gelijkwaardig rantsoen aan te bieden van zo goed mogelijke kwaliteit. Daarvoor zorgt u o.a. in de winterperiode door het land zo droog mogelijk en molvrij te houden zodat onkruiden weinig kansen krijgen. En in de zomerperiode op de juiste lengte en bij mooi weer oogsten.

Dat alles niet altijd lukt is een gegeven. Vandaar de noodzaak er nu over na te denken hoe straks de kuilen op te slaan zodat u toch weer zo lang mogelijk uw koeien goed en constant kunt voeren. En we weten inmiddels dat goed voeren bij een melkrobot zorgt voor meer bezoeken aan de melkrobot en dus meer melk.

Het effect van goed ruwvoer aanbod is dus bij een melkrobot

nog groter!

Dus **hoe** slaat u uw kuilen op?

Te denken valt hierbij aan de zogenaamde lasagnekuilen, dan doe je steeds laagjes over elkaar. Dit vergt veel van het tussentijds afsluiten, vandaar dat je hiervoor eigenlijk minstens 2 sleufsilos of rijplaten beschikbaar moet hebben.

Of: hebt u "aparte" kuil gewonnen? Sla dat dan ook apart op zodat u dat kunt gebruiken om bij te sturen i.p.v. gedwongen bent dit alleen en als hoofdmenu te moeten voeren.

Voorbeelden hiervan zijn: te kort gemaaid of juist enkele percelen overgemaaid omdat dit na een droogteperiode minder energie maar veel stengel bevat.

Het zou erg jammer zijn wanneer het antwoord op uw probleem wel op het erf ligt maar u kunt er niet bij.....